

SAŽETAK

Naslov: Kineziološke kompetencije učitelja primarnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj

Problematika stvaranja adekvatnih kurikula učiteljskih studija predstavlja vrlo aktualnu temu posljednjih nekoliko godina. Ova doktorska disertacija svojim rezultatima doprinosi cjelokupnom kvalitetnom razumijevanju i interpretaciji stanja generičkim i predmetno-specifičnih kinezioloških kompetencija učitelja u primarnoj edukaciji s namjerom unapređenja studijskih programa i kvalitetnijim osposobljavanjem studenata za njihov rad u primarnom obrazovanju.

Predmet istraživanja ove doktorske disertacije su kompetencije učitelja primarnog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj, kao i kompetencije studenata koji studiraju učiteljske studije na svih šest različitih visokih učilišta, što kao posljedicu ima različite studijske programe na nacionalnom nivou obzirom na autonomiju akademskih institucija.

Cilj istraživanja je putem samoprocjene vlastitih kompetencija dijagnosticirati kineziološke kompetencije studenata i učitelja Republike Hrvatske kroz prizmu vrijednosnih orijentacija te dati smjernice u edukaciji učitelja za rad u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području.

Uzorak ispitanika sastojao se od studenata učiteljskih studija u Republici Hrvatskoj koji su bili apsolvirani te u završnoj godini studija uz uvjet da su položili ispite iz kinezioloških kolegija. Radilo se o slijedećim sveučilištima: Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Splitu, Sveučilište Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. U istraživanju sudjelovalo je ukupno 398 studenata, odnosno 93,20 % ukupne populacije koji su zadovoljavali uvijete istraživanja u tom trenutku. Učitelji su predstavljali drugu skupinu ispitanika, također sa područja cijelokupne Republike Hrvatske. Ukupno je sudjelovalo 1804 učitelja što predstavlja 15,52 % ukupnog broja svih (N=11622) učitelja zaposlenih u državnim školama Republike Hrvatske. Konačni uzorak ispitanika obiju istraživačkih skupina studenata i učitelja iznosi je 2202 ispitanika.

Kineziološke kompetencije za rad učitelja primarnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj procijenjene su pomoću kompozitnog mjernog instrumenta indirektnim mjerenjem, upitnikom *Međunarodne studije Kompetentnost na području tjelesne i zdravstvene kulture* (Kovač i sur; 2008; Tul i sur. 2013.). Ispitanici su za svaku svoju tvrdnju dali tri odgovora na skali Likertovog tipa od četiri stupnja (1 – beznačajno/nisam uopće osposobljen, 2 – nije dovoljno značajno/nisam dovoljno osposobljen, 3 – značajno/jesam osposobljen i najviši nivo, 4 – iznimno značajno/vrlo sam osposobljen). Odgovori su se odnosili na: važnost koju oni pripisuju određenoj kompetenciji, na nivo svoje trenutne osposobljenosti te na nivo svoje poželjne osposobljenosti u određenoj kompetenciji. Anonimni trodijelni upitnik se sastoji od 98 čestica. Prvi dio upitnika odnosi se na općenite demografske podatke (21 čestica). Drugi dio upitnika sastoji se od 36 čestica koje se odnose na generičke kompetencije (108 varijabli), dok se treći dio odnosi na predmetno-specifične kompetencije te sadrži 40 čestica (123 varijabli). Konačni uzorak iznosio je 252 varijable.

Dobiveni podaci su obrađeni deskriptivnom statistikom za prikaz centralnih i disperzivnih parametara. Normalnost distribucije testirala se Kolmogorov-Smirnovljevim testom i utvrdile su se metrijske karakteristike upitnika. Za potvrdu postavljenih istraživačkih hipoteza koristile su se statističke neparametrijske metode: Wilcoxonov i Mann-Whitneyev U test, dok se od parametrijskih statističkih metoda koristila Faktorska analiza i Kanonička diskriminativna analiza.

Rezultati su pokazali statistički značajne razlike između procjene trenutne osposobljenosti i željene osposobljenosti generičkim kompetencijama na cjelokupnom uzorku, kao i na subuzorcima studenata i subuzorku učitelja odvojeno. Statistički značajne razlike utvrđene su između procjene trenutne osposobljenosti i željene osposobljenosti svih predmetno-specifičnim kompetencijama kako na cjelokupnom uzorku, tako i na subuzorcima studenata i učitelja odvojeno. Nadalje, utvrđene su statistički značajne razlike između studenata i učitelja na $\frac{1}{3}$ generičkih kompetencija i čak u $\frac{3}{4}$ predmetno-specifičnih kompetencija u kojima su ispitanici trebali procijeniti svoju razinu usvojenosti kompetencija, dok na ostalima nije utvrđeno statistički značajno razlikovanje. Faktorskom analizom definiran je latentni prostor generičkih i predmetno specifičnih kompetencija prema razinama važnosti koju su ispitanici utvrdili za određene kompetencije te diskriminativnom analizom pokazano je kako postoje statistički značajne razlike između mišljenja studenata i učitelja u strukturi latentnih dimenzija generičkih i predmetno-specifičnih kompetencija prema važnosti koju ispitanici pripisuju određenoj kompetenciji.

Provedbom istraživanja postavljeni su kvalitetni temelji za redefiniranje kinezioloških kompetencija za rad u tjelesnom-zdravstvenom odgojno-obrazovnom području u nastavi primarne edukacije te se mogu vući smjernice za korekcije postojećih studijskih programa za edukaciju studenata učiteljskih studija kao i postojećih programa cjeloživotnog učenja.

Ključne riječi: cjeloživotno učenje; generičke kineziološke kompetencije; predmetno-specifične kineziološke kompetencije; studijski programi; studenti učiteljskih studija; tjelesno-zdravstveno odgojno-obrazovno područje